

7.8.2020

Sisäministeriö

Viite: Lausuntopyyntö 15.6.2020, SM2018522, 00.01.05.00, SMDno-2019-1971

Asia: Lausuntopyyntö esiselvityksestä kansalaisuutta koskevien säännösten muutostarpeista. Esiselvityksen pääasiallisena tavoitteena on ollut selvittää kansalaisuuslain säädöshuollollisia muutostarpeita. Hankkeessa on selvitetty, onko tarpeen parantaa kansalaisuutta koskevien säännösten toimivuutta ja millä tavoin lakia voitaisiin ajantasaistaa ja selkeyttää. Samalla on arvioitu oikeuskäytännön kehityksen mahdollisia vaikutuksia säännöksiin.

Itä-Suomen hallinto-oikeus esittää lausuntonaan seuraavaa

Itä-Suomen hallinto-oikeus kannattaa kansalaisuuslain selkiinnyttämistä ja ajantasaistamista. Esiselvityksen tarkastelun kohteena on ollut erityisesti sellaisia kansalaisuuslain säännöksiä, jotka koskevat selvitettyä henkilöllisyyttä, asumisaikaedellytystä ja kielitai-toedellytystä.

Itä-Suomen hallinto-oikeuden näkemyksen mukaan kansalaisuuslain selvitettyä henkilöllisyyttä koskevien säännösten toimivuus paranisi, jos kansalaisuuslaissa mainittaisiin kokonaisharkinta selvitetyn henkilöllisyyden arvioinnissa, mitä korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytännössäkkin on korostettu. KHO:n ratkaisukäytännön mukaisesti

OsoiteMinna Canthin katu 64
PL 1744**Puhelin**

029 564 2500

Faksi

029 564 2501

Sähköposti

ita-suomi.hao@oikeus.fi

maininta kokonaiusharkinnasta tulisi ulottaa myös henkilöllisyydestä esitettyihin asiakirjoihin.

Itä-Suomen hallinto-oikeus katsoo, että työelämän kansainvälistymisen ja opiskelijoiden vaihto-opiskelumahdollisuuksien lisääntymisen myötä olisi perusteltua ajantasaisesti ja yksinkertaistaa kansalaisuuslain asumisaikäsäännöstöä, erityisesti hienojakoista ulkomaanmatkojen vaikutusta kansalaistamisen edellytyksensä olevaan asumisaikaan. Muutos voitaisiin toteuttaa jonkin esiselvityksessä esitetyn mallin mukaisesti yksinkertaistamalla sallittujen poissaolojen laskemista. Näin edistettäisiin jo vuoden 2011 kansalaisuuslakiin tehtyjä erinäisiä muutoksia, joiden yhtenä tarkoituksena oli tukea Suomessa opskelleita opiskelijoita jäämään opintojen päätyttyä Suomeen osaavaksi työvoimaksi (HE 80/2010). Myös EU:ssa on haluttu houkuttaa kolmannen maan kansalaisia opiskelijoita ja tutkijoita EU:n alueelle lähentämällä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksiä koskevaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöä säätämällä Euroopan parlamentin ja neuvoston niin sanottu tutkija- ja opiskelijadirektiivi (EU) 2016/801. Direktiivissä on todettu, että unionin ulkopuolelta saadaan maahanmuuton kautta erittäin osaavia ihmisiä, ja erityisesti opiskelijoiden ja tutkijoiden kysyntä on kasvussa. Direktiivi pantiin Suomessa täytäntöön vuonna 2018 voimaan tulleella lailla kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella (719/2018). Direktiivissä säädetään muun ohella, että tietyin edellytyksin opiskelijoilla, joilla on ensimmäisen jäsenvaltion myöntämä voimassa oleva lupa, on oltava oikeus maahantuloon ja oleskeluun yhdessä tai useammassa toisessa jäsenvaltiossa suorittaakseen siellä osan opinnoistaan enintään 360 päivän pituisen jakson aikana jäsenvaltiota kohden. Aikaisemmin voimassa olleissa opiskelijaa koskevissa ulkomaalaislainsäädännöksissä ei ollut varsinaista sääntelyä opiskelijoiden liikkumisesta Euroopan unionin alueella.

Kielitaidon osoittamistavat kansalaisuuslaissa ovat lainmuutosten myötä tarkentuneet ja voimassa olevassa laissa tavoitteena on, että luettelo olisi tyhjentävä eikä Maahanmuuttoviraston tarvitsisi erilaisten todistusten soveltuvuutta erikseen selvittää. Itä-Suomen hallinto-oikeus kannattaa esitettyjä muutoksia ja ajatusta siitä, että verrattaessa tutkinto- tai muuta todistusta kansalaisuuslain 17 §:ään olisi yksiselitteisesti pääteltävissä, voidaanko kielitaito osoittaa kyseisillä opinnoilla tai tutkinnolla. Hakijoiden yhdenvertaisen kohtelun vuoksi kansalaisuuslain 17 §:ää on perusteltua myös ajantasaisesti ottamalla huomioon lisääntynyt koulutustarjonta sekä opetuskielten ja tutkintojen monipuolistuminen esiselvityksessä esitetyllä tavalla.

Kuopiossa 7.8.2020

Kati Korsman

Ulkomaalaisosaston johtaja